

Peningastovnar og ábyrgd

SAMFELAGSKREPPAN bara tykist versna. Nærum hvønn dag hoyra vit um fólk, sum missa sitt arbeiði. Daprastu spádómarnir vilja vera við, at vit í 1993 fara at hava meira enn 5000 arbeiðsleys í landinum og er hetta meira enn tvífalt talið á arbeiðsleysum í løtuni. Hvussu bjartskygd vit enn vilja og royna at vera, so eru boðini okkara fremstu vinnlívmenn hava upp á 1993 sera dúpur. Var 92 eitt ringt ár, so verður 93 uppafur verri siga teir.

MEN eru so eingir glottar í heila tíkið kunnu vit spyrja! Her hava vit so hoyrt menn nevna innflutta fiskin og meirgóðsking av fiskinum í Føroyum. Hetta er tó endurtikið so oftani, at tað munnu vera mong, sum hava ilt við at trúgva tí, nú vit siggja, at tað á mongum økjum í samfelagnum bara gongur niður á bakka.

GIVID er tað tó, at innflutningurin av

fiski og meirgóðsking eru tvey tey mest týðandi lyklaorðini í øllum kjakinum um at fáa gongd á aftur - tey eru ljósið vit siggja í endanum av tunnelli, um ein kann siga tað so. Men givið er tað eisini, at júst hetta er nakað, sum tekur tíð at byggja upp og fáa vit ikki eitt úrlit her og nú. Tað, sum er umráðandi í hesum er, at landsstýrið og vinnan saman reka ein politik, sum betrar grundarlagið fyri júst hesum báðum, nevniliga innflutningi av fiski og meirgóðsking.

MEN ein avgerandi fyrirtreyt er tann, at einstaklingar og virki, sum hava áráði, dirvi og hugflog at arbeiða við hesum og somuleiðis øðrum verkætlanum, sum kunnu skapa arbeiði og økja um útflutningin, at tey fáa figging. Fæst ikki figging til at fara í gongd við nakað, sum uppá longri sikt skal geva eitt íkast av sær til samfelagið, so kann alt gera tað sama. Tá er eingin bjarging fyri framan. Tað er tí greitt, at tað álíggur stór ábyrgd á teimum, sum skulu stýra okkara peningaheimi í 1993.

Tað ber ikki til at vera so snæverskygður at skera allar umbønir og umsóknir um figging yvir ein kamb og siga, at peningur er ikki tøkur til hvørki hetta ella hatta - og ístaðin brúka alla orku og tað, sum eftir er av pengum, burturav til at tryggja seg og síni. Við øðrum orðum, brúka alla orkuna til at varðveita sínar egnu ognir og virði. Her mugu peningastovnarnir kenna ábyrgd og hugsa samfelagsliga. Gera teir ikki tað, so verður tað í síðsta enda eisini at raka teir.

LAT okkum tí endurtaka tað her. Skilagóð hugskot og verkætlanir, sum kunnu hava við sær, at fleiri fólk koma í arbeiði (og eisini varðveita sít arbeiði) og sum økja um okkara útflutningsvirði, mugu fáa tær best hugsandi sømdir frá peningastovnunum. Væl vitandi, at hesir eisini eru noyddir til at venda hvørjari krónu, so er tó eisini greitt, at nakað av peningi má og skal brúkast til eitt nú nýiløgur umlegging t.d. á nøkrum av verandi flakavirkjum, soleiðis at hesi kunnu gerast so effektiv og rationell, at

tey koma at fáa stóran samfelagsligan týðning í framtíðini.

FYRST í komandi ári taka nýggir danskir stjórar við í tveimum av størstu bankunum her á landi. Vit kenna ikki hesar menn, men vit kunnu bert vóna, at teir duga at skyna millum skilagóðar fløgur og so tær, sum longu hava spælt fallit ella sum onga framtíð hava. At teir ikki fara at reka ein ábyrgdarleysan og kyniskan peningapolitik, sum bara hevur til uppgáva at verja um seg og sítt, men at teir eisini hugsa samfelagsliga og - sum sagt - duga at virðismeta tær ætlanir og tær, sum verandi virkjum, sum verulig framtíð er í. Tað hevur í seinastu verið sagt, at tað í 1993 í stóran mun verða peningastovnarnir, sum koma at reka politikkinn tvs., sum koma at leggja kósina fyri, hvussu framtíðar vinnan í landinum skal siggja út. Er tað so, so er eisini greitt, at tað harvið hvílir enn stórri ábyrgd á teimum enn higartil. Vónandi duga teir at siggja hetta.

Frá Konsertfelagnum:

Føroyingur heim úr Brasilia at spæla

Skráin hjá Konsertfelagnum fyri fyrru hálfu av 1993 er lögð og byrja vit so skjótt, sum hugast kann í tí nýggja árinum.

Fyrsta konsertin verður longu sunnudagin 3. januar í Norðurlandahúsinum.

Vit hava leitað so langt sum til ber at finna ein føroyskan tónleikara og endaðu hinu megin knøttin, har fuglfirðingurin, violinleikarin Atli Ellendensen er búsettur.

Atli Ellendensen fer at spæla saman við brasiliansku konu síni Bettinu Jucksch (violin) og dananum Sune Vejlbj Brogaard (klaver). Atli og Bettina hava verið búsett í Brasilia í nýkur ár, har tey virka sum tónleikarar og musiklærarar. Atli og Bettina lærdu bæði í Bern í Sveits hjá Max Rostal og vóru liðug har í 1987. Í eitt tvey ára skeið virkaðu tey sum tónleikarar í danskom orkestrum, inntil tey fluttu til Brasilia í 1989. Har spæla tey við kamarorkestrinum »Blumeau«. Orkestrið er uppkallað eftir samnevndum býi í suður Brasilia, har Atli og Bettina eisini eru búsett nærhendis býnum Curitiba. Í Curitiba búgva uml. hálvonnur millión og er býurin uml. 1000 km sunnan fyri Rio de

Janero.

»Blumeau« orkestrið verður roknað sum eitt tað besta í Brasilia og ferðast víða um í landinum í konsertirum. Tveir ferðir hevur orkestrið vitjað í Europa, í Týsklandi, Eysturriki, Sveits og í Tjekkoslovakíum.

Umframt konsertvirkssemi undirvísa Atli og Bettina í violinleiki. Tey eru nú í ferð við eitt nýtt pedagogiskt framtak, har sokallaða »Litstreingja metoden« skal nýtast. Hetta er ein nýggj metoda eftir ungaran Geza Szilvay, har børn frá 4-5 ára aldri læra fyrstu tónarnar við ymiskt litaðum streingjum.

Um Suna er at siga, at hann hevur bæði diplom og musikpedagogiskt prógv frá danska musikkonservatoriuminum við klaveri sum høvuðsljóðfari. Hann virkar nú eina mest sum klaverlærari. Sune Vejlbj Brogaard hevur fleiri ferðir áður spælt í Føroyum, bæði saman við Atla og Bettinu og eisini sjálvur.

Hendan vitjanin hevur staðið á skránni í eini tvey ár, í sambandi við at symfoniorkestrið hevur verið á konsertferðum í Europa. Av ymsum orsøkum fullu tær vitjanirnar burtur, men nú

verður so aftur møguleiki at hoyra Atla og Bettinu spæla saman. Seinast vit hoyrdu tey spæla í Føroyum var á páskum í 1989.

Skráin hjá Atla, Bettinu og Suna er sera fjølbroytt, bæði við trio, duo og solo-leiki. Verkinu fevna um eitt tvey ára skeið við Leclair frá umbótatíðini, Brahms og Reger frá romantisku tíðini og Skrijabin og Martinu frá seinromantisku og nýklassisku tíðini.

Fyrsta konsertin verður í Norðurlandahúsinum sunnudagin 3. januar kl. 16.00, næsta í Waagsteinstovu í Klaksvík týsdagin kl. 18.30 og konsertøðin endar í skúlanum í Fuglafirði hósdagin kl. 19.30.

Tað er Konsertfelagið og Niels Midjord saman við Norðurlandahúsinum, sum skipa fyri konsertferðini. Stuðul er harafturat fingin frá Mentanargrunni Føroya Løgtings, Føroya Sparikassa og Fuglafjarðar kommunu.

MFS skipar fyri framløgu:

Brúgv um Vestmannasund

Leingi hevur verið tosað um fast samband um Vestmannasund, men seinastu árin hevur bert verið tosað um undirsjóvartunnil. Tá uppskotið um brúgv í sínari tíð varð forkastað, var forkastað, var tað av tí at sundið var hildið at vera ov djúpt. Nú er spurningurin, um Vestmannasund veruliga er ov djúpt til eina brúgv. Í kvøld halda Oyvindur Brimnes og Heini Eysturoy fyrilestur um hetta.

MFS, Meginfelag Føroyskra Studenta, fer í vár at skipa fyri eini røð av framløgum, har lesandi fara at leggja fram tað, sum tey hava fingist við í høvuðsuppgávu síni. Alt eftir umstøðunum verður talan um fyrilestrar, framsýningar ella framløgsur.

Hugsanin er at knýta føroysk lesandi og føroyska samfelagið tættari av hvørjum øðrum. Nógv føroysk lesandi skriva um aktuel føroysk viðurskipti í høvuðs- og øðrum uppgávum, men lítið femur út til føroyska almenningin. Vónandi kunnu framløgsurnar

bóta um hetta.

Fyrsta framløgan er ein fyrilestur, og niðanfyrir er greitt frá honum. Fyrilesturin verður í kvøld 29. des. kl. 19.00 í hølum Fróðskaparskrútsins í Nóatúni (aftan fyri Sjómannsskúlan). Øll eru vælkomn, kaffi verður bjóðað og kjak verður aftaná.

Uppgávan ber heitið »Brúgv um Vestmannasund«. Uppgávan er gjørd í sambandi við endaliga próvtøku á »Danmarks Tekniske Højskole«, av Heina Eysturoy og Oyvindi Brimnes, N. J. Gimsing, professari, og adjunkt H.

Stang hava verið vegleiðarar. Í tí sambandi kann nevast, at N. J. Gimsing hevur verið ráðgevi fyri brúgvabyggingar í fleiri londum, og er nú ráðgevi hjá felagnum, sum byggir brúnna um Stórabelt.

Endamálið við uppgávu hevur verið at kanna, um ein brúgv um Vestmannasund er ein skynsam loysn, tá talan er um fast samband millum Vágoy og Streymoy.

Uppgávan er bygd upp soleiðis, at fleiri brúgvasløg eru samanborin, ein stál